

2. Резніков В. В. Зловживання правом: поняття та ознаки. Університетські наукові записки. Київ, 2013. 23 с. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&Image_file_name=PDF/Unzap_2013_1_5.pdf

3. Теорія держави і права : підруч. / Скакун О.Ф. Харків : Консум, 2001. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-51.html> – 51 с.

4. Теорія держави та права : підруч. / Є. О. Гіда та ін. / За заг. ред. Є. О. Гіди. Київ : ФОП О. С. Ліпкан, 2011. 576 с.

5. Загальна теорія держави і права : навч. посіб. / А. М. Колодій та ін. / За ред. В. В. Копейчикова. Київ : Юрінком Інтер, 1999. 443 с.

6. Теорія держави і права: підручник / Скакун О.Ф. Харків: Консум, 2001 року – 60 с.

7. Плавич В.П. Зasadничі принципи правотворчої діяльності як основа її ефективності. Одеса, 2012. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/63775/16Plavich.pdf?sequence=1>

8. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#n4239>



*Велика Дар'я Сергіївна,
студентка за ОР «Бакалавр»
Навчально-наукового Інституту права,
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
Науковий керівник:
Теремцова Ніна Володимирівна,
доцентка кафедри теорії та історії
права та держави Навчально-наукового
інституту права Київського національного
університету імені Тараса Шевченка
кандидатка юридичних наук, доцент*

АКТУАЛЬНЕ ПИТАННЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

Органи державної влади – це ланка (елемент) механізму держави, що бере участь у виконанні функцій держави й наділений при цьому владними повноваженнями [1].

Класифікувати можна за різними підставами: – за місцем у системі

державного апарату (первинні – це ті, що виникають у порядку наслідування (наприклад, монархія) або обираються за волевиявленням громадян (вибори) та не створюються іншими державними органами. Наприклад, Президент України та Верховна Рада України. Вторинні – це ті, що створюються первинними органами і наділяються ними державно-владними повноваженнями. Наприклад, Кабінет Міністрів України та судові органи).

За способом утворення: а) виборні – це органи, що обираються на певний строк безпосередньо громадянами; б) призначувані – такі, що призначаються іншими державними органами; в) успадковані – такі, що передаються за спадком.

За характером та формами реалізації державної діяльності: а) законодавчі органи – розробляють та приймають закони, які мають найвищу юридичну силу в державі. Ці органи, відомі як представницькі органи або парламент, можуть бути однопалатними унітарних держав або двопалатними у федеративних країнах. У різних країнах вони мають різні назви, такі як Конгрес у США та Сейм у Литві; б) глава держави – це посадова особа, яка має значні повноваження у зовнішній і внутрішній політиці, є носієм виконавчої влади та вищим представником держави в міжнародних відносинах. Глава держави може бути монархом, президентом або частиною колективного органу; виконавчі органи – забезпечують виконання політики, законів і рішень, ухвалених законодавчим органом. Їх можна розділити на загальні та галузеві органи; в) судові органи – здійснюють правосуддя у чітко встановленій процесуальній формі, шляхом вирішення цивільних, кримінальних, економічних (господарських), трудових та адміністративних справ (спорів).

За способом прийняття рішень: а) колегіальні – це установи, які приймають рішення більшістю голосів, будь то простий або кваліфікований голосування. Прикладами є парламент та уряд; б) первинні – це утворення, де рішення приймаються одноособово керівником, наприклад, Президент України.

В Україні вищим представницьким і законодавчим органом є Верховна Рада, яка має повноваження вирішувати будь-які питання державного життя, за виключенням тих, що можуть бути вирішені лише всеукраїнським референдумом або належать компетенції виконавчої чи судової влади згідно з Конституцією України [2].

Глава держави – Президент, який є гарантом державного суверенітету, територіальної цілісності України, додержання її Конституції, прав і свобод людини і громадянина. Він структурно не входить до жодної з гілок влади (законодавчої, виконавчої, судової), проте має компетенцію в сфері виконавчої влади. Вищим виконавчим органом в Україні є уряд, відомий як Кабінет Міністрів. Цей орган відіграє ключову роль у координації та управлінні виконавчо-розпорядчою діяльністю всіх органів влади. На його чолі стоїть Прем'єр-міністр, якого призначає Президент за згодою більше ніж половини складу Верховної Ради. Склад Кабінету Міністрів включає Прем'єр-міністра, Першого віце-прем'єр-міністра, трьох віце-прем'єр-міністрів та

міністрів.

Кабінет Міністрів України несе відповідальність перед Президентом та підзвітний Верховній Раді в установлених межах. Він координує та спрямовує роботу міністерств та інших підвідомчих йому організацій. Однією з основних функцій Кабінету Міністрів є забезпечення державного суверенітету та економічної незалежності України, виконання внутрішньої та зовнішньої політики, а також здійснення Конституції України, законів та актів Президента.

Конституційний Суд є єдиним органом конституційної юрисдикції в Україні. Його рішення з питань конституційності є обов'язковими для виконання і не підлягають оскарженню. Однак йому не дозволено втручатися у законодавчий процес або вирішувати політичні конфлікти, що виходять за межі правових норм.

Верховний Суд є найвищим судовим органом загальної юрисдикції та контролює роботу всіх загальних судів. Він може переглядати рішення нижчих судів у складних кримінальних і цивільних справах.

Вищий господарський суд керує системою господарських судів, вирішує господарські спори між підприємствами та контролює виконання господарських договорів.

Крім того, існують місцеві суди, такі як районні і міські суди, які вирішують цивільні, кримінальні та адміністративні справи на рівні місцевої громади. Загальні суди відрізняються за інстанціями: судом першої інстанції може бути будь-який суд – від районного до Верховного Суду; судом другої інстанції (касаційним) є обласні суди стосовно рішень, винесених районними (міськими) і окружними судами; Верховний Суд – стосовно рішень, винесених обласними і рівними до них судами.

Правоохоронні органи – органи прокуратури, внутрішніх справ, служби безпеки, митні органи, органи охорони державного кордону, державної лісової охорони, інші органи, що здійснюють правоохоронні функції. Ці органи здійснюють свою діяльність у рамках правоохоронних відносин, де дотримання принципів є важливим завданням. Правоохоронна діяльність розділяється на запобігання суспільно небезпечних явищ, припинення їх розвитку та ліквідацію наслідків [3].

Служба безпеки України виконує важливі завдання щодо захисту незалежності, конституційного ладу та територіальної цілісності України. Це спеціальний правоохоронний орган, який бореться з зовнішніми та внутрішніми загрозами безпеці країни. Державні служби, такі як санітарні, податкові та протипожежні, є спеціальними державними органами, які виконують функції контролю та нагляду за дотриманням підприємствами, установами, посадовими особами та громадянами відповідних правових норм.

Місцеві державні адміністрації в Україні – це органи виконавчої влади на місцевому рівні, які діють у межах відповідних адміністративно-територіальних одиниць країни. Вони забезпечують виконання Конституції, законів України, актів Президента, Кабінету Міністрів та інших органів виконавчої влади вищого рівня. Місцеві державні адміністрації також

реалізують програми соціально-економічного розвитку, охорони навколишнього середовища та інші завдання, делеговані їм відповідними радами. Ці адміністрації розташовані в обласних і районних центрах [4].

Актуальною проблемою органів Державної влади сучасної України є недостатня самостійність Кабінету Міністрів України щодо здійснення політики в системі розподілу повноважень та пов'язані з цим питання ефективності всієї системи державного управління [5]. Існує необхідність удосконалення правового статусу Кабінету Міністрів України в системі органів виконавчої влади, правових засад його діяльності та відносин з парламентом і главою держави, реалізації конституційного положення про те, що Кабінет Міністрів забезпечує реалізацію державної політики шляхом координації діяльності міністрів та інших центральних органів виконавчої влади, удосконалення взаємозв'язків між главою держави, парламентом, урядом в межах існуючої форми державного правління.

Список використаних джерел

1. Копейчиков В. В. Проблема самоврядування і її розв'язання в західних демократіях і в Україні : лекція. Київ : Національна академія внутрішніх справ України, 2000. 32 с.
2. Загальна теорія права : підруч. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 576 с.
3. Котюк В.О. Основи держави і права. Навчальний посібник. 3-тє вид., доп. і перероб. Київ : Атіка, 2001. 432 с.
4. Теремцова Н. В. Держава та справедливість: правовий вимір. Київ, 2016. 203 с.
5. Teremtsova, N., & Druchek, O. (2023). The role of the volunteer movement in the security policy of the state in the context of military operations. *Amazonia Investiga*, 12(66), 326–334. <https://doi.org/10.34069/AI/2023.66.06.30>

